

Kül- és biztonságpolitika

Többsebességes Európa		100
A schengeni térség kihívásai		102
Kiberfenyegetések és kibervédelem		104
Menekültek az Európai Unióban és Magyarországon		106
Források		107

Soltész Katalin

Többsebességes Európa

Az elmúlt hatvan évben egyre több ország csatlakozott az európai integrációhoz: a kezdeti hatról mára huszonnyolcra bővült az Európai Unió tagországainak száma, amely így az utóbbi évtizedben csaknem megduplázódott. Mialatt az Európai Unióról szóló szerződés 1. cikke szellemében a népek közötti „egyre szorosabb egység” létrehozása lenne kívánatos, addig egyre világosabbá vált, hogy az egymástól rendkívül sok tekintetben eltérő adottságú országok minél szorosabb együttműködése a gyakorlatban nehezen megvalósítható, hosszú távon pedig az egész integráció ügyét veszélyeztetheti. Angela Merkel német kancellár a következőképpen nyilatkozott 2017 februárjában a máltai csúcstalálkozó után: „Az elmúlt évek történéseiből bizonyossággá vált számunkra, hogy lesz egy Európai Unió különböző sebességekkel, és nem mindenki fog mindig az integráció minden egyes lépésében részt venni.”

Különböző sebességek

A felvetés nem új keletű: már François Mitterand francia elnök is vázolta 1990-ben Helmut Kohl német kancellárnak a „koncentrikus körök Európája” koncepciót, középen

a magországokkal (Franciaország, Németország, Benelux államok), utána az Európai Közösségek többi tagállamával, végül a közös piacokhoz kívülről kapcsolódó országokkal. Valójában az Európai Unió ma is többsebességes: gondoljunk csak az eurózónára, a schengeni térségre vagy a szociális kartára, melyet nem minden tagállam fogadott el.

Az integráció prioritásai és ütemei tekintetében továbbra is eltérőek a vélemények az egyes tagok között. A Külügyi Kapcsolatok Európai Tanácsának 2017-es felméréséből kiderül, hogy továbbra is a hat alapító tagállam a mélyebb integráció legelkötelezettebb híve. 2017 márciusában Versailles-ban Franciaország, Németország, Spanyolország és Olaszország is a differenciált együttműködés mellett tették le voksukat. Jelenleg háromféle koncepcióba rendezhetőek a vélemények:

- kétsebességes/többsebességes Európa (bizonyos közös célkitűzéseket azon uniós országok csoportja teljesít, amely képes és törekszik az előrehaladásra),
- rugalmas Európa (országcsoporthoz érdekeiknek és szándékuknak megfelelően más-más témakörök kapcsán intézményesítik az együttműködésüket),
- a hagyományosan brit konzervatív hozzáállásra jellemző „à la carte” Európa (a tagok maguk választhatnák ki az integrációs csomagból, hogy annak melyik eleméhez kívánnak csatlakozni).

Forgatókönyvek

2017 márciusában a Bizottság megalkotta a fehér könyvet Európa jövőjéről, kidolgozva öt lehetséges forgatókönyvet:

- „Minden megy tovább”: Az eredményközpontú cselekvési program alapjai a Bizottság „Új kezdet Európa számára” című 2014-es programja, valamint a 2016-os Pozsonyi nyilatkozat. A munkahelyteremtés a gazdasági

növekedés és a beruházások érdekében megerősítik az egységes belső piacot és a közösségi együttműködést.

- „Csakis az egységes piac”: Az egységes áru- és tőkepiac határozza meg az uniós együttműködések alapját, míg a személyek és a szolgáltatások szabad mozgása nem garantált teljes mértékben. A legtöbb szakpolitikai területen alapvetően a kétoldali megállapodások vannak túlsúlyban.
- „Aki többet akar, többet tesz”: Az EU továbbra is egységes marad, azonban a tagállamok csoportjainak lehetőségük van célirányos koalíciók elmélyítésére a védelem, a belső biztonság, az adóügy és a szociálpolitika területén.
- „Kevesebbet hatékonyabban”: Bizonyos szakpolitikai területeket, ahol az EU közvetlenül érvényesíti a kollektív döntéseket, a jövőben prioritásként kezelnek. Ezzel szemben lesznek területek, melyek nem tartoznak ebbe körbe, ezért az EU itt nem lép fel, vagy kevesebbet tesz.
- „Sokkal többet együtt”: Konszenzusos megállapodás születik egy egységesebb és erősebb EU-ról, amelyhez tagállami részről minél több hatásköri és erőforrás-megosztás kell, kiterjedtebb tagállami együttműködéssel. A tagállamok kiemelten kezelik a védelem és a biztonság területét, megerősítik az euróövezetet.

Jean-Claude Juncker, az Európai Bizottság elnöke egy „hatodik” forgatókönyvet vázolt 2017 decemberében, amelyben a következő időszak céljai közt szerepel egy egységesebb, erősebb és demokratikus Európa létrehozása, kiemelve az egységes piacot és az eurót. A célok megvalósításához Juncker javasolja az eurócsatlakozási eszközt és egy európai gazdasági és pénzügyminiszteri poszt létrehozását. Nagy hangsúlyt kap az európai biztonsági és védelempolitika erősítése is: 2025-ig teljes körű európai védelmi uniót kell kialakítani, valamint létre kell hozni egy európai hírszerző egységet.

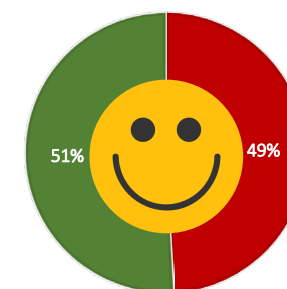
Érvek és ellenérvek

Egy többsebességes Unió bizonyosan szükségessé tenné egyes intézményi reformokat. A szerződések változatlanul hagyása mellett a megerősített együttműködések száma nőhet. Az egyhangú döntéseket feltételező területeken, mint például a közös kül- és biztonságpolitika, ez nehézségeket okozhat a döntéshozatalban.

A többsebesség hívei főleg a közösségi döntéshozatal nagyobb hatékonyságával érvelnek, az ezt megnehezítő intézményi tényezők csökkenésével. Több sebesség mellett az élen járó tagországok hatékony és sikeres együttműködése és gyakorlati eredményei vonzóvá

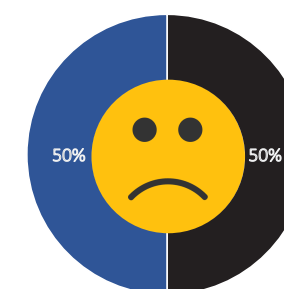
Az Európai Unió jövőjének megítélése (2017)

OPTIMISTA

■ Eurózáon kívüli ország
■ Eurózáon kívüli ország

PESSZIMISTA

■ Eurózáon kívüli ország
■ Eurózáon kívüli ország

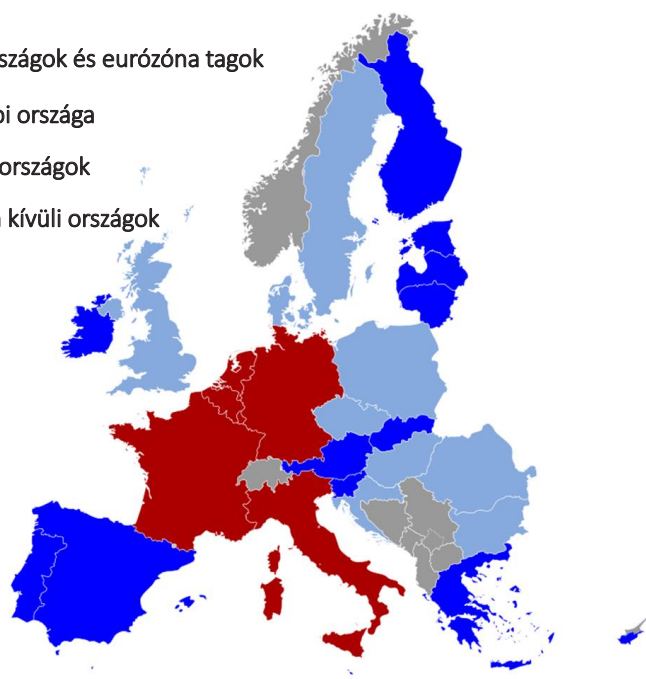
tehetnék az együttműködést a kimaradó országok számára. Továbbá a szubszidiaritás elve is felértékelődik: a tagországok maguk dönthetnének arról, mely politikákban járhatnak el sikerrel egyedül, vagy hatékonyabban közösségben.

A több sebesség ellenzői félnek a tagállamok közötti már meglévő ellentétek további mélyülésétől, és magát az európai egység ügyét érzik veszélyeztetve a nemzeti érdekek felértékelődésével, míg a kelet-európai országokban jellemzően a nemzetállam döntési jogköreit látják veszélyeztetve. A magyar kormány „erős tagállamok erős Európája” koncepciója ellenzi a kétsebességes Európát, félve attól, hogy az tovább növeli a mag és a periféria közti különbséget. A magyar álláspont a tagállami hatáskörök megerősítését és a szubszidiaritás elvének tiszteletben tartását szorgalmazza. A Visegrádi Négyek közös nyilatkozata Európa jövőjéről – annak ellenére, hogy nem minden uniós kérdésben azonosak a szempontjaik – szintén ezen elvek mentén összefoglalja.

Az Európai Unió történelmi válaszúthoz érkezett. A jövő bizonytalan, az azonban biztos, hogy a jelen belső és külső kihívásai új, többszintű válaszokat és jövőorientált szemléletmódot kívánnak. Az elkövetkező évek meghatározóak lesznek az integráció szempontjából. A kérdés fontosságát tükrözi, hogy Donald Tusk, az Európai Tanács elnöke az elkövetkező egy évre tizenkilenc találkozót tervez az uniós tagállami állam- és kormányfők részvételével. Ilyen intenzív tanácskozássra az eurózóna válsága óta nem volt példa az Unió történetében. Három terület, a migráció, az eurózóna reformja (önálló eurózóna büdzséje) és a 2020 utáni többéves keret költségvetés képezhetnek egy nagy alkucsomagot. 2019. május 9-én, a Brexitet követően talán tisztább képet kapunk a jövőről: ekkor kerül sor Nagyszébenben a soros román EU-s elnökség alatt a tagállami vezetők találkozója.

Többsebességes Európai Unió

- Mag- (alapító) országok és eurózóna tagok
- Az eurózóna többi tagja
- Eurózáon kívüli országok
- Az Európai Unióon kívüli országok

B. Müller Tamás

A schengeni térség kihívásai

Három évtizedes története során a schengeni egyezmény-nel létrehozott belső határellenőrzés nélküli térség az Európai Unió négy alapszabadságának – az áruk, a tőke, a szolgáltatások és a személyek szabad mozgásának – egyik legfőbb biztosítékává, alapjában véve pedig az európai integráció kiemelkedő szimbólumává vált.

Mivel a belső határellenőrzések megszüntetése komoly biztonsági kockázattal jár, ezért a tagállamok közös kritériumokat és szabályokat határoztak meg mind a külső határok ellenőrzését és igazgatását, mind pedig az övezetbe való belépést illetően. A vonatkozó joganyagban alaptétel, hogy a schengeni térség fenntartásának előfeltétele az Európai Unió – ma közel 16 500 km hosszúságú – külső határainak fokozott védelme, amelynek feladataiban és terheiben minden uniós és schengeni tagállamnak részt kell vállalnia.

Veszélyben Schengen?

Biztonsági szempontból a térség működése sosem volt zökkenőmentes sikertörténet, de Európa országai mégis mindannyiszor megőrzése és megvédése mellett kötelezték el magukat. Az elmúlt években tapasztalt rendkívüli bevándorlási hullám, a tömeges méreteket öltő illegális határátlépések, valamint a fokozott terrorfenyegetettség azonban minden korábbinál nagyobb biztonsági kihívás elé állította mind az Európai Uniót, mind pedig a schengeni térséget. A rendkívüli szituációra a tagállamok érintettségük függvényében különbözőképpen reagáltak. Számosan visszaállították belső határaik ellenőrzését, mert úgy gondolták, hogy a kialakult helyzet országaik közrendjére, egészében véve pedig a schengeni térségre komoly veszélyt jelent. 2016 tavaszán megtörtént az, amire a belső határok nélküli térség történetében eddig nem volt példa: egy időben egyszerre hét tagállam (Ausztria, Belgium, Dánia, Franciaország, Németország, Norvégia és Svédország) tartott fenn határellenőrzéseket mindegyik vagy csak egyes határszakaszain.

Felhatalmazások és helyzetkép

A Schengeni határellenőrzési kódex 25–29. cikkei lehetőséget adnak a tagállamok számára, hogy az alábbi feltételek esetén, meghatározott időintervallumokra kivételesen és ideiglenesen visszaállíthassák határaik vagy határszakaszuk ellenőrzését:

- a közrendet vagy a belső biztonságot fenyegető komoly és előrelátható veszélyhelyzet;
- azonnali vészhelyzet;
- a schengeni értékelési mechanizmus megállapításai és az Európai Unió Tanácsának (a továbbiakban Tanács) ajánlása alapján, a schengeni övezet működésére veszélyt jelentő kivételes körülmények – így például a külső határok ellenőrzésének súlyos és ismétlődő hiányossága.

A kódex főszabálya tehát, hogy határellenőrzés visszaállítására kizárólag kivételes helyzetben, csak végső lehetőségként kerülhet sor, szigorúan korlátozott hatállyal és időtartammal. Az Európai Parlament illetékes szakbizottsága (Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság) számára készült tanulmány 2016-ban azonban azt állapította meg, hogy a vonatkozó tagállami intézkedések gyakorlata több esetben nem volt kellően megalapozott.

Az Európai Bizottság határigazgatási statisztikái szerint 2006-tól 2019 februárjáig az érintett tagállamok összesen 110 alkalommal állították vissza vagy hosszabbították meg belső határaikon az ellenőrzéseket.

A statisztikák értelmezésekor el kell különíteni a schengeni térség működésével összefüggő általános, valamint a rendkívüli eseteket. 2015 őszéig a tagállamok lényegében csak egyes nemzetközi, diplomáciai vagy sportrendezvények időtartamára, kizárólag azok biztosítása céljából éltek a határellenőrzések ideiglenes eszközével. A migrációs válság 2015. évi tetőzése, illetve a többszöri terrortámadások azonban egyértelműen felülírták e gyakorlatot. 2015 szeptembere után 72 esetből 63-szor az illegális migrációra, valamint a terrorfenyegetettségre hivatkozva került sor a határellenőrzések visszaállítására, illetve azok meghosszabbítására.

A terrorfenyegetésre hivatkozva Franciaország 2016-ban és 2017-ben féléves időszakokra zárta le határait, a jelenlegi bejelentés alapján pedig előreláthatólag 2019. április 30-ig összes határán fenntartja az ellenőrzéseket.

Franciaország mellett további öt tagország – Ausztria, Dánia, Németország, Norvégia és Svédország – lényegében 2015 őszétől folyamatosan határellenőrzéseket végez összes vagy csak egyes határszakaszain. Bár a Tanács iránymutatása szerint 2017 novemberéig fel

kellett volna hagyniuk e gyakorlattal, az államok jelezték, hogy amíg az EU külső határainak védelme nem kielégítő, és továbbra is fennáll az EU-n belüli jogtalan továbbutazások (másodlagos illegális migráció) veszélye, újabb hat hónapos időszakokra – az aktuális helyzet szerint 2019. május 11-ig – meghosszabbítják egyes határaikon az ellenőrzéseket.

Negatív következmények

Az Európai Unió intézményei és általában a tagországok egyetértének abban, hogy a belső határellenőrzések sok esetben nem oldják meg a biztonsági problémákat, ellenben veszélyeztetik a belső határok nélküli térség működését. Elemzések rámutatnak, hogy hosszú távon az Európai Unión belüli határellenőrzések újbóli visszaállítása nem pusztán gazdasági problémákat és több milliárd eurós éves veszteséget eredményezne, hanem egyenesen a szabad piac végét és a szabad mozgás alapvető jogának korlátozását okozná. Mindemellett a belső határok lezárásai által megkérdőjeleződne a határ menti regionális együttműködések létjogosultsága is.

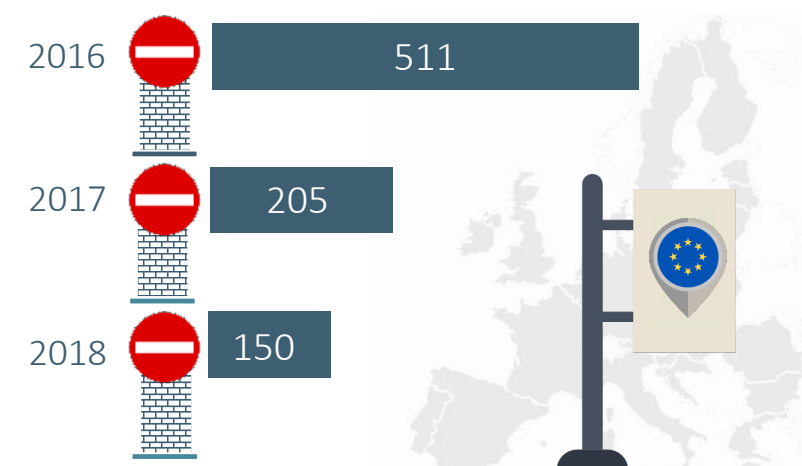
Számszerűsítve a jelzett problémakört, az Európai Bizottság számításai szerint a belső határellenőrzések visszaállítása az EU egészének gazdaságára nézve 5 és 18 milliárd euró közvetlen évenkénti kiadással járna, ezen belül pedig többek között

- a közúti árufuvarozási ágazatban 1,7 és 7,5 milliárd euró közvetlen költséget,
- a turizmusnak 13 millió éjszaka és 1,2 milliárdos veszteséget,
- a naponta határokon át ingázó 1,7 millió munkavállaló esetében az időkiesés körülbelül 1,3 és 5,3 milliárd eurós veszteséget,
- végül a nemzeti rendészeti hatóságok számára 0,6 és 5,8 milliárd eurós közvetlen adminisztrációs többletköltséget jelentene.

Kérdések és forgatókönyvek

A schengeni működés veszélyeztetettségét látva az Európai Bizottság 2016 tavaszán ütemtervet dolgozott ki „Vissza Schengenhez” címmel, amely lényegében a menekültügyi rendszer reformjában, a külső határok védelmének fejlesztésében, a harmadik országokkal való szorosabb együttműködésben és a migráció kibocsátó országainak támogatásában látja a kialakult helyzet megoldásának kulcsát. Emellett az uniós intézmények

Illegális határátlépések száma az EU külső határain, 2016-2018. (Ezer fő)

a belső határellenőrzések helyett egyéb alternatív rendszeti megoldásokat és határ menti együttműködéseket javasolnak. E politikai diskurzusban Magyarország és a Visegrádi országok a migrációs válság 2015-ös kezdetétől - a tagállami hatáskörök érintetlenül hagyásával - főként az uniós külső határok fokozott védelmében, és a tagállamok szorosabb határvédelmi együttműködéseiben látják a schengeni övezet belső biztonságának garanciáját.

Az elmúlt években mind közösségi szinten, mind pedig tagállami hatáskörben számos olyan intézkedés látott napvilágot, amelyek napjainkra nagyban hozzájárultak a migrációs és biztonsági helyzet konszolidálásához. Végleges megoldásról azonban még nem beszélhetünk. Az előrejelzések alapján viszont egyértelműen az látszik, hogy a különböző geopolitikai és klímaváltozási hatások következtében az Európai Unióra nehezedő bevándorlási nyomás a jövőben még nagyobb intenzitással folytatódhat. Nyitott, de egyre inkább sürgető kérdés marad tehát, hogy Schengen fennmaradása érdekében sikerül-e az Európai Uniónak a közel-keleti és afrikai térségekben lelassítania az elvándorlást, és emellett közösségi szinten is kielégítő lépéseket tennie a külső határvédelem, valamint a belső biztonság fejlesztésére.

Az övezet fennmaradása ugyanis nemcsak a gazdasági és politikai szereplők, hanem az uniós állampolgárok számára is kiemelten fontos. Az EUROBAROMETER 2018-as felmérése szerint az EU lakosságának 66%-a úgy látja, hogy Schengen több előnnyel jár számára, mint hátránnyal. A magyar állampolgárok 74%-a pedig az átlag (68%) felett gondolja úgy, hogy Schengen az Európai Unió legnagyobb vívmánya.

B. Müller Tamás

Kiberfenyegetések és kibervédelem

2018 végére a világ lakosságának több mint a fele, vagyis 3,9 milliárd fő használta az internetet. Számuk 5 év alatt 1 milliárddal nőtt. A fejlett országokban a 15 és 24 év közötti korosztály több mint 94%-a csatlakozott a világhálóra. Kiugró növekedést tapasztalhatunk a „dolgok internete” (Internet of Things (IoT) területén is. Idesorolható az ismertebb „okostelefonok” vagy „okosautók” mellett minden olyan eszköz, amelyek interneten kapcsolódnak egymáshoz, információkat gyűjtenek, és folyamatokat irányítanak az otthonainktól kezdve az egészségügyön át egészen az ipari és pénzügyi szektorig. Az Intel számításai szerint 2015-ben 15 milliárd IoT-eszköz csatlakozott a világhálóra, 2020-ra pedig számuk 200 milliárdra növekszik majd. Az infokommunikációs eszközök, hálózatok és szolgáltatások mára mindennapi életünk alapjává váltak. Biztonságuk is létfontosságú tehát: egyet jelent mindennapjaink biztonságával.

Fenyegetések a kibertérből

A Világgazdasági Fórum éves globális kockázati rangsorában a hagyományos veszélyek – úgymint a háborús konfliktusok, terrorizmus, természeti katasztrófák – mel-

lett a kibertér fenyegetései az elmúlt években folyamatosan a TOP 10-es listában szerepeltek. A kibertámadás és az adatlopás veszélye 2018-ra először került – az extrém időjárás és a természeti katasztrófák fenyegetéseit követve – a 3. és 4. helyre.

Az infokommunikációs technológiák (IKT) elleni kibertámadások arra irányulnak, hogy megzavarják vagy gátolják a megtámadott rendszer működését, illetve hogy megszerezzék vagy módosítsák annak adatait. A támadások többségét radikális politikai és vallási aktivisták, gazdasági-bűnözői csoportok, terrorista szervezetek, illetve állami titkosszolgálatok követik el. A kibertámadások között a leggyakoribbak a káros- (malware) és zsarolószoftverekkel (ransomware) elkötött, valamint az úgynevezett túlterheléses (DoS) és elosztott szolgáltatásmegtagadásos (DDoS) támadások, melyek napokra megbéníthatják a jellemzően állami vagy éppen más szolgáltató szervezetek hivatalos weboldalait.

Pontosan felmérhetetlen, hogy az IKT világának rendkívüli fejlődésével párhuzamban az állami intézményeket, a létfontosságú infrastruktúrákat, a nemzetközi szervezeteket, a gazdasági vagy éppen a társadalmi szektort mennyi és milyen sokszínű kibertámadás érte az elmúlt években. Még nehezebb megbecsülni a támadások által okozott anyagi veszteségeket, valamint a társadalom – és kiemelten a fiatalok – életében okozott károkat. Az IT-biztonsági cégek jelentései alapján azonban a fenyegetések főbb tendenciái mégis jól láthatóak.

Trendek és tendenciák

A Kaspersky Lab kiberbiztonsági nagyvállalat a 2017-es évben

- mintegy 6 millió rosszindulatú telepítési csomagot,
- közel 95 ezer telefonra írt mobilbankoláshoz kötődő malware-t, valamint
- 544 ezer telefonos ransomware-t észlelt,
- és 1,2 milliárd online támadást vert vissza.

Mindemellett a Kaspersky partneri körében 940 ezer számítógépet támadott meg zsarolóprogram, és több mint 1,1 millió esetben blokkoltak le olyan fertőző programokat, amelyek online bankolás során próbáltak pénzt lopni a célpontoktól.

Hasonlóan aggasztó nagyságrendekről számolt be a Symantec is, amely a malware-ek és ransomware-ek

évek óta növekvő száma mellett kiemeli a jövő egyik nagy kihívását is: az IoT-eszközök és az okostelefonok fenyegetettségét. Elemzésük szerint az IoT-támadások száma a 2016-os évhez viszonyítva 2017-ben hat-szorosára növekedett. Körükben a leggyakoribb célpontokat a routerek és a kamerák jelentették. Ez egyértelműen azt mutatja, hogy a Dolgok Interneté világméretű fejlődése nem pusztán a digitális korszakban nyit új fejezetet, hanem a kiberbűnözők számára új célcsoportokat, egyben pedig új kiskapukat is jelent a kiszemelt rendszerek feltöréséhez. A fenyegetést jól szemlélteti, hogy 2018 áprilisában hekkerek egy amerikai kaszinó akváriumának okoshőmérőjén keresztül a kaszinó teljes belső rendszerét feltörték.

Az okostelefonok területén is évről évre ugrásszerűen növekszik a káros szoftverek száma, ami különösen aggasztó, ha figyelembe vesszük, hogy az EU lakosságának 80%-a, Magyarország lakosainak pedig több mint 70%-a okostelefonjain keresztül is napi kapcsolatban van a világhálával.

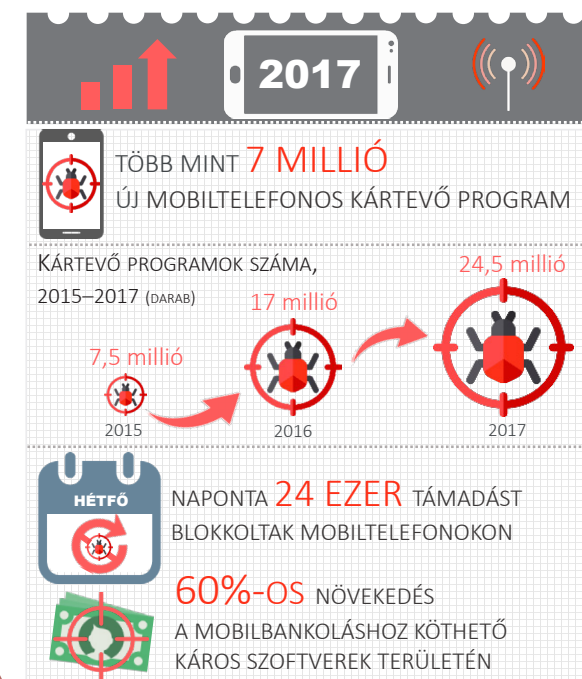
A támadásokat leggyakrabban – kihasználva a kibervédelem leggyengébb és legkritikusabb láncszemét: az emberi tényezőt – a káros csatolmánnyal ellátott e-mailekkel indítják, amelyek megnyitásával a felhasználók egyben utat nyitnak a további támadások előtt is. A Symantec említett jelentése szerint Magyarország a kártékony e-mailek rangsorában világviszonylatban Ausztriát követően a 2. helyre került. Hazánkban 104 e-mail-ből egy kártékony volt 2017-ben. Nemzetközi szinten pedig a közigazgatás az e-mailek érkező fenyegetések tekintetében 2017-ben magasan megelőzött minden más ágazatot.

A létfontosságú állami és ipari infrastruktúrák elleni támadások száma is világszerte emelkedést mutat. A közelmúltból kiemelhető a lengyel légitársaság, az ukrán elektronikai hálózat és a kijevi nemzetközi repülőtér, vagy éppen a Deutsche Telekom elleni támadás. Elemzők és politikusok egyetértenek abban, hogy a folyamatosan növekvő kiberkémkedési aktivitás mellett a közeljövőben a demokratikus országok infrastruktúrái elleni támadások is gyakoribbá válnak majd. Ezek hátterében sok esetben kifejezetten állami megrendelések állnak, amelyek egy része már a kiberhadviselés területét érintik. Egyes elemzők szerint bár az átlagember nem érzékeli, a kibertérben mégis évek óta folyamatos háborús helyzetben állnak a világ országai. Nem véletlen tehát, hogy a NATO a folyamatos kibervédelmi képességfejlesztéseket követően 2017-ben az operatív hadviselés területét a kibertérre is kiterjesztette.

Kibervédelem az EU-ban és Magyarországon

Az Európai Parlament 2018. évi biztonságpolitikai jelentésében leszögezi, hogy „az európai védelmi unió egyik első építőköve egy közös kibervédelmi politika kell legyen”. Véleményük szerint ugyanis a tagállamok

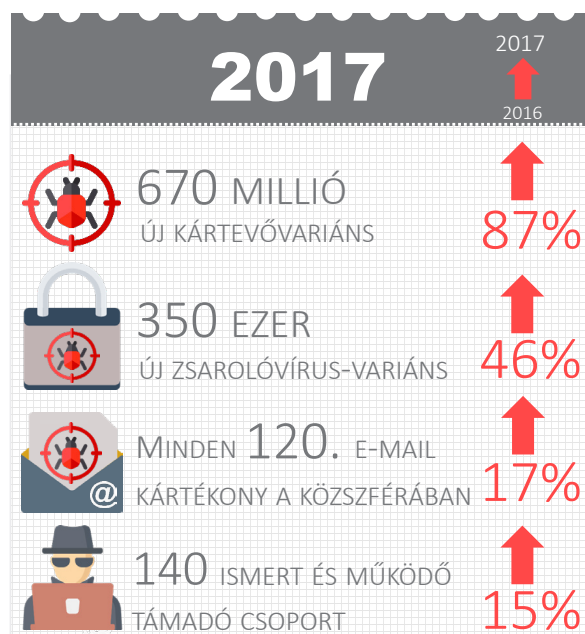
Egyes mobilfenyegetések trendjei

korábban soha nem tapasztalt fenyegetéssel néznek szembe az államilag támogatott kibertámadások, a kiberbűnözés és terrorizmus formájában. Az elmúlt években az Európai Unió minden eddigénél szigorúbb és átfogóbb intézkedéseket hozott a hálózat- és adatvédelem területén, szorosabb együttműködésre lépett a NATO-val is, a jövőben pedig a szoftverek biztonsági szempontú termékbesorolási rendszerének bevezetését tervezi.

Mindezekkel párhuzamban, valamint azok iránymutatása szerint Magyarországon is megszülettek – 2018-ban pedig tovább módosultak – a legfontosabb kiberbiztonsági jogszabályok, stratégiák. Ezek végrehajtása az alacsonyabb szinteken még folyamatos feladatot jelent az ágazatok számára. Emellett kiépült az állami intézményrendszer is, amelynek központi szerve a Nemzeti Kibervédelmi Intézet. Speciális szervezetek védik továbbá a honvédelmi és a létfontosságú infrastruktúrákat, valamint a civil szféra ágazatainak rendszereit. A stratégiák és intézményrendszerek azonban fontos, de nem egyedüli feltételei a védelemnek. A kiberbiztonság legelső szintjét ugyanis az egyéni felhasználók biztonság tudatos hozzáállása jelenti, aminek folyamatos fejlesztése a jövőben erősödő kiberfenyegetések kivédésében – az állami és nagyvállalati szféra naprakész IT-biztonsági fejlesztése mellett – elengedhetetlen.

Egyes kiberfenyegetések trendjei

581 000

új menedékkérelmet
nyújtottak be 2018-ban az Európai
Unió tagállamaiban.

Ez a szám a megelőző évhez
viszonyítva

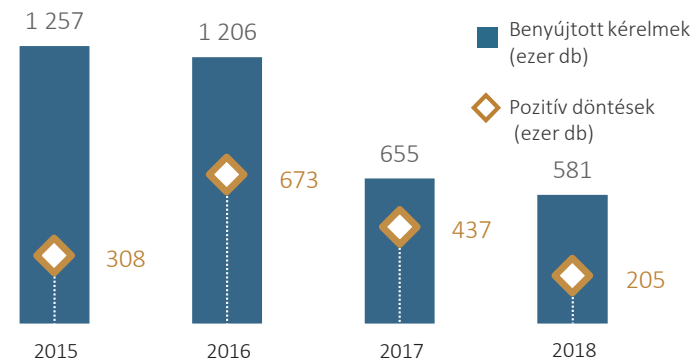
10%

-os,

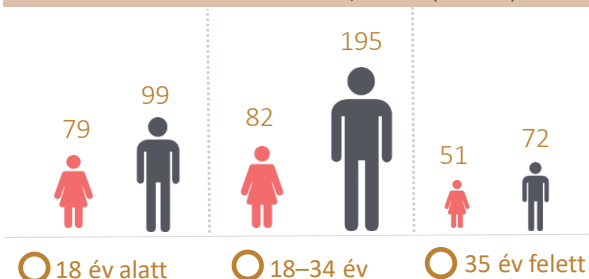
50%

a 2016-os évhez képest pedig
mérésclődést jelent.

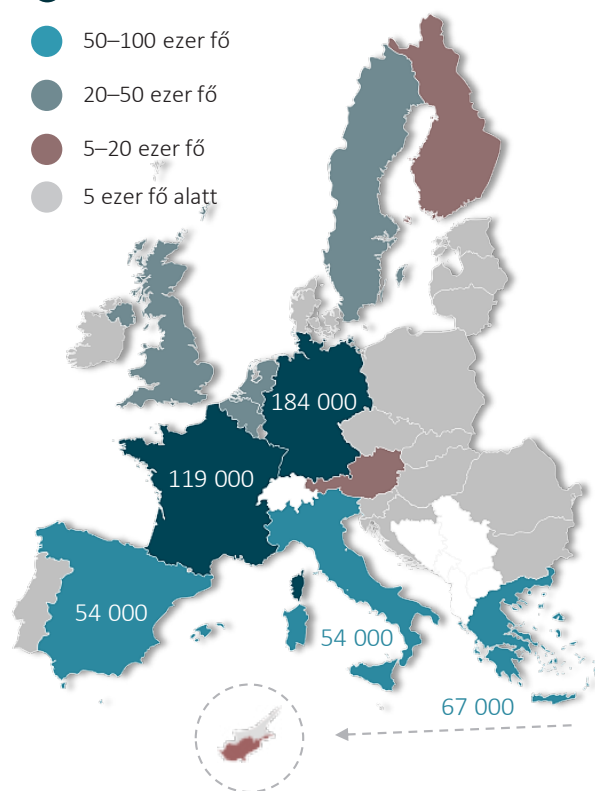
ELŐSZÖR BENYÚJTOTT ÉS ELSŐ FOKON POZITÍVAN ELBÍRÁLT MENEDÉKKÉRELMÉK SZÁMA AZ EURÓPAI UNIÓBAN

ELSŐ ALKALOMMAL KÉRELMEZŐK NEM ÉS KORCSOPORT
SZERINTI MEGOSZLÁSA AZ EU-BAN, 2018 (EZER FŐ)

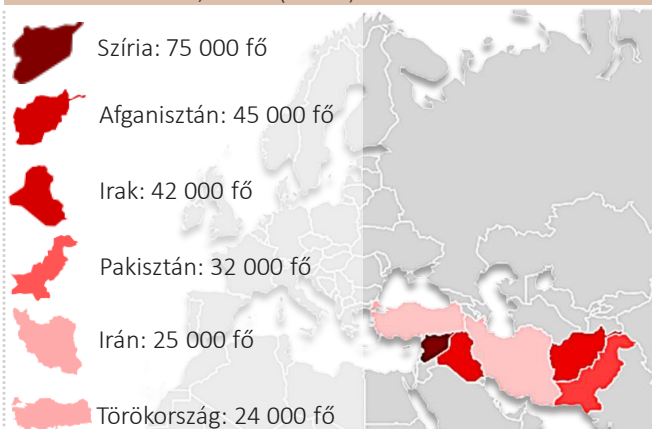
MENEDÉKKÉRŐK MEGOSZLÁSA AZ EU-BAN
ÉS SZÁMUK A TOP 5 CÉLORSZÁGBAN, 2018

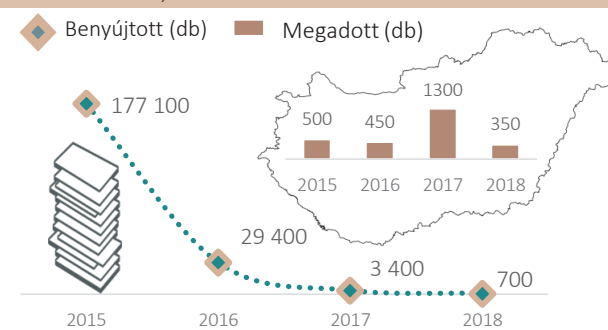
KÍSÉRŐ NÉLKÜLI KISKORÚ MENEKÜLTEK MENEDÉKKÉRELMÉNEK SZÁMA AZ EU-BAN, 2018

MENEDÉKKÉRŐK MEGOSZLÁSA AZ EU-BAN SZÁRMAZÁSI
ORSZÁGOK SZERINT, 2018 (TOP 6)

BENYÚJTOTT ÉS MEGADOTT MENEDÉKKÉRELMÉK STÁTUSZOK
MAGYARORSZÁGON, 2015–2018.

Források

Többsebességes Európa

Éltető Andrea – Szijártó Norbert (2018): *Változó Európa a változó világban*. MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Világgazdasági Intézet.
EU Coalition explorer (2017).
Fehér Könyv Európa jövőjéről (2017).
Jean-Claude Juncker elnök (2017): Az Unió helyzete.
Joint Statement of the Heads of Governments of the V4 Countries “Strong Europe – Union of Action and Trust” Input to Rome Declaration (2017).
Pozsonyi nyilatkozat és ütemterv (2016).
Standard Eurobarometer 88 (2017).
V4 Statement on the Future of Europe (2018).

A schengeni térség kihívásai

European Parliament’s Policy Department for Citizen’s Rights and Constitutional Affairs (2016): *Internal border controls in the Schengen area: is Schengen crisis-proof?* Study for the EP LIBE committee.
European Commission (2016): *Back to Schengen: A Roadmap. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council*, COM (2016) 120, 2016. március 4.
Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/399 rendelete (2016. március 9.) A személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határellenőrzési kódex).
Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az (EU) 2016/399 rendeletnek a belső határokon történő határellenőrzés ideiglenes visszaállítására alkalmazandó szabályok tekintetében történő módosításáról (Javaslat), 2017. szeptember 27.
Európai Bizottság közleménye: *Az Unió helyzete: a schengeni vívmányok megerősítése a biztonság fokozása és Európa szabadságainak védelme érdekében*, Brüsszel, 2017. szeptember 27.
European Commission (2019): *Notifications of the Temporary Reintroduction of Border Control*.
FRONTEX (2019): *Risk analysis for 2019*.

Kiberfenyegetések és kibervédelem

B. Müller Tamás (2016): Kiberfenyegetések és kibervédelem. *Infojegy* 2016/44.
Európai Bizottság (2017): *Az Unió helyzete 2017-ben: A Bizottság fokozza az informatikai támadásokkal szembeni fellépést* (tájékoztató).
Kaspersky Lab (2017): *Kaspersky Security Bulletin. Overall statistics for 2017*.
Symantec (2018): *Internet Security Threat Report, 23*.
McAfee (2018): *Mobile Threat Report*.
McAfee (2018): *Threat Report, Q1, 2018*.
McAfee (2018): *The Future of IoT: What to Expect From Our Devices This Year*.

Menekültek az Európai Unióban és Magyarországon

European Asylum Support Office: *EU+ Asylum Trends 2018, overview*.
Eurostat (2019): *Asylum and managed migration: Asylum and Dublin statistics*.
Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal (2018): *Statisztikák, 2018. évi kiadványfüzet*.